

Admiral
BRANKO MAMULA

U razvoju naše vojne misli „Vojno delo“ je imalo posebnu ulogu i značaj

*Reč saveznog sekretara za narodnu odbranu admirala
Branka Mamule prilikom prijema delegacije »Vojnog
dela«, 13. decembra 1983. godine.*

Časopis je pokrenut 1948. godine, koja za našu zemlju, za odbranu naše slobode i nezavisnosti i za odbranu našeg puta u socijalizam kao autentične misli i prakse, ima poseban historijski značaj. Naš odlučni kurs na očuvanje pune slobode i nezavisnosti i odbrane teokovina narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije i vlastiti put unutrašnjeg razvoja podrazumijevao je i izgradnju originalne odbrambene doktrine i ratne vještine. Časopis »Vojno delo« imao je i ima u tome poseban značaj i ulogu.

Ako bih danas, kao čitalac i suradnik i kao čovjek koji je u razvoju naše vojne misli i prakse po funkciji imao određenih obaveza, htio istaći glavni doprinos »Vojnog dela«, onda bih nesumnjivo istakao slijedeće.

— Časopis je iz godine u godinu sve izrazitije postajao tribina na kojoj su naši vojni teoretičari i drugi stvaraoci iz Armije i iz društva izlagali svoje ideje i stavove o bitnim pitanjima općenarodne odbrane i društvene samozaštite u cjelini i posebno u oblasti ratne vještine. To je imalo, a ima i danas, znatan utjecaj na razvoj naše vojne misli i teorije općenarodne odbrane.

— Vojnostrategijska iskustva iz našeg narodnooslobodilačkog rata, a posebno iskustva iz vođenja oružane borbe, u časopisu su dosta cjelovito obrađivana. Poseban značaj ima njihovo teorijsko uob-

ličavanje i povezivanje s aktuelnim problemima pripremanja za oružanu borbu. Tretiranje tih problema na stranicama časopisa ima neprocjenjiv značaj u prenošenju ratnih iskustava na poslijeratne generacije starijina naših oružanih snaga, koje danas čine ogromnu većinu starješinskog kadra.

— Za razvoj naše suvremene vojne misli i teoriju i praksu općenarodne odbrane i društvene samozaštite poseban značaj imalo je objavljivanje u »Vojnom delu« Titovih vojnih radova i radova o Titu kao vojnom misliocu i strategu naše revolucije. Titova misao i djelo predstavljaju trajnu inspiraciju i putokaz u razvoju naše vojne misli i prakse. Stoga je svestrano izučavanje i teorijsko uobličavanje Titove misli i djela trajan zadatak, u kojem časopis »Vojno delo« ima poseban značaj i ulogu.

— Redovno su teoretski uobličavana i prezentirana bitna iskustva iz lokalnih ratova, posebno oslobodilačkih i revolucionarnih, što je utjecalo i na razvoj naše ratne vještine.

— U mjeri u kojoj su podružtvljavani odbrambeni i bezbjednosni poslovi, časopis se, posebno u zadnjih desetak godina, sve više okretao problemima odbrane i zaštite u cjelini. To je imalo ogromnog značaja i utjecaja na odbrambene pripreme subjekata i snaga općenarodne odbrane i društvene samozaštite izvan oružanih snaga.

— Sve to jasno ukazuje da se časopis »Vojno delo« razvijao u skladu s konkretnim uvjetima i realnim potrebama, zadržavajući uvijek svoj osnovni pravac postavljen u Naredbi Vrhovnog komandanta o njegovom pokretanju. Takvu orijentaciju treba da ima i ubuduće, kako bi i dalje utjecao na vojnu i odbrambenu teoriju i praksu.

Pored značajnih rezultata koje smo postigli u razvoju vojne misli u cjelini, u čemu je »Vojno delo« imalo posebnu ulogu i značaj, ima još dosta pitanja koja traže teorijsko uobličavanje i koja bi morala ubuduće naći više mjesta u časopisu. Ukazao bih samo na nekoliko.

Svim pitanjima razvoja naše vojne misli i teorije i prakse općenarodne odbrane i društvene samozaštite moramo prilaziti polazeći od suvremenih uvjeta i tendencija. Zato časopis treba i dalje da podstiče teorijski i istraživački rad usmjeren na sagledavanje obilježja našeg društvenog razvoja, međunarodnih vojno-političkih odnosa, kretanja i konstelacija, razvoja nauke, tehnike i tehnologije (posebno sredstava ratne tehnike), i njihov utjecaj na karakteristike suvremenog rata, a posebno našeg općenarodnog odbrambenog rata. U tom sklopu trebalo bi stalno podsticati izučavanje i praćenje vojne misli u svijetu i njezinih implikacija na našu ratnu vještinu.

Dobro je što se časopis sve više okreće problemima općenarodne odbrane i društvene samozaštite u cjelini, ali mislim da bi bilo dobro i da se potpunije bavi razvojem i uobličavanjem teorije općenarodne odbrane, za što je već sada stvorena, po našem mišljenju, solidna empirijska osnova.

I pored postignutog, mislim da u časopisu nema dovoljno članka iz teorije ratne vještine — strategije i, naročito, operatike. A upravo tu postoji velik broj aktuelnih tema koje treba teorijski uobličiti i razraditi. Između ostalih to su: problemi strategijskog iznenađenja, odnosno sprečavanja iznenađenja, manevar, borba u okruženju, odbrana gradova i borba u gradovima, protivvazдушna odbrana, protivelektronska borba, cio kompleks dejstava na privremeno zaposjednutoj teritoriji, što je za nas posebno važno, zatim mnogobrojni logistički problemi i dr.

Dobro je što se u časopisu cjelovito tretira čovjek kao odlučujući faktor rata i oružane borbe. Takvu praksu treba i ubuduće nastaviti. Međutim, smatram da bi trebalo potpunije tretirati i pitanja materijalno-tehničkog faktora, posebno dostignuća u razvoju sredstava ratne tehnike i njihov utjecaj na postupke u strategiji i operatici. Ljudski faktor treba uvijek posmatrati u dijalektičkom jedinstvu sa ostalim faktorima. Svaki rat donosi značajne novine, ali ovaj odnos čovjek — tehnika bitno se ne mijenja. Kada se ima u vidu činjenica da se mnoga suvremena sredstva ratne tehnike ne upotrebljavaju u lokalnim ratovima, onda možemo zaključiti da bi njihova upotreba izazvala još veća iznenađenja i probleme.

Mislim da u časopisu još nema dovoljno polemike. Jedan od uvjeta za uspješniji razvoj vojne misli svakako su smjeliji teorijski i istraživački zahvati u našim naučnoistraživačkim ustanovama i vojnim školama, sučeljavanje mišljenja o otvorenim pitanjima i njegovanje organizirane polemike u našim časopisima, posebno na stranicama »Vojnog dela«.

S obzirom na sadašnje stanje naše vojne misli i prakse i na veliki intelektualni potencijal u jedinicama i ustanovama naših oružanih snaga (mislim prvenstveno na doktore nauka, magistre i naučne radnike), »Vojno delo« dobija sve veći značaj, posebno u korišćenju tog potencijala za dalje razvijanje naše teorije i prakse u oblasti priprema oružanih snaga i društva u cjelini za općenarodni odbrambeni rat. Mi smo i do sada naučnoj djelatnosti u oružanim snagama, posebno kada je riječ o istraživanjima i razvoju teorije, posvećivali pažnju i pridavali velik značaj. Međutim, gledajući u cjelini ono što smo postigli, moram reći da su ta dostignuća skromna. U toj djelatnosti ponekad ima površnosti, nedovoljnog poznavanja proble-

ma, neadekvatnog teorijsko-metodološkog prilaza, pa se onda izvlače zaključci koji nisu dovoljno naučno fundirani. To može biti veoma opasno za naučnu djelatnost.

Mislim da se u naučnoistraživačkom radu i dalje mnogo bavimo izučavanjem prošlosti, a manje smo okrenuti budućnosti. Kada istražujemo prošlost, u radu nema poteškoća i problema. Međutim, kada ta saznanja treba iskoristiti za projiciranje budućnosti, za naučno predviđanje, onda nastaju velike poteškoće i problemi.

Još se nedovoljno bavimo izučavanjem suvremenih pojava u svijetu, posebno lokalnih ratova i vojnih intervencija. Mi moramo posmatrati i analizirati te ratove, uvjete u kojima se vode, motive vođenja tih ratova, naoružanje i ratnu tehniku koja se u njima upotrebljava i dr., sve to radi izvlačenja pouka i iskustava koja mogu biti korisna za dalji razvoj teorije i prakse naše odbrane i bezbjednosti. Na tom planu predstoje nam krupni zadaci, tim prije i tim više ako se imaju u vidu pojave novih oblika uspostavljanja hegemonije i potčinjavanja i neki novi vidovi agresije, počev od specijalnog rata i vojnih intervencija do lokalnih i posredničkih ratova, kojima se postižu određeni ciljevi.

Treba reći i to da je rezultatima koje je »Vojno delo« postiglo značajno doprinosila svestrana podrška i pomoć koje su dolazile od osnivača časopisa, kolegijalnih tijela (Savjeta, Redakcijskog odbora i dr.) i najviših vojnih rukovodilaca, a naročito sloboda inicijative i stvaralaštva koju je Redakcija imala u svom radu. Držimo da se ta sloboda stvaralaštva može i dalje širiti, ali se i u tome moraju poštovati neki okviri, a to su, prije svega, naša revolucija i njezine tekovine, naša osnovna opredjeljenja u razvoju socijalističkih samoupravnih odnosa i politike nesvrstavanja na vanjskopolitičkom planu, te koncepcija i doktrina općenarodne odbrane i društvene samozaštite.

Na kraju rekao bih da danas možemo sa zadovoljstvom konstatirati da je »Vojno delo«, u 35-godišnjem periodu svog izlaženja, u potpunosti ostvarivalo cilj koji je pred njega postavio vrhovni komandant drug Tito u svojoj naredbi o pokretanju časopisa. Tome ste svi vi, drugovi, kao glavni i odgovorni urednici i ostali koji su radili i sada rade u Redakciji, dali poseban doprinos, na čemu vam u ime mnogobrojnih čitalaca i u svoje ime zahvaljujem i odajem priznanje.

Svima vama čestitam 35-godišnjicu izlaženja »Vojnog dela«, a Redakciji časopisa želim puno uspjeha u daljem radu.